

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **Ł. K.**

o przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 25 czerwca 2024 r.

na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 października 2023 r., sygn. akt V Ka 1196/23,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi

z dnia 12 maja 2023 r., sygn. akt V K 168/22

na podst. art. 535 § 3 k.p.k.

postanowił:

- 1. oddalić kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. za sporządzenie i wniesienie kasacji zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego, adw. M. G. (Kancelaria Adwokacka w [...]), opłatę w wysokości 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT;**
- 3. zwolnić skazanego Ł. K. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Ł. K. został oskarżony o to, że w nocy z 9 na 10 września 2021 roku, w Ł., działając wspólnie i w porozumieniu z K. G., używając przemocy wobec A. P., polegającej na psiknięciu kilkakrotnie gazem w oczy ww. i kilkakrotnym kopnięciu leżącego na ziemi pokrzywdzonego po tułowi i głowie, w wyniku czego A. P. doznał licznych otarć naskórka tułowia oraz kończyn górnych i dolnych, które naruszyły czynności narządów jego ciała na czas poniżej 7 dni, dokonał kradzieży mienia stanowiącego własność pokrzywdzonego w postaci roweru górskiego marki [...] wartości 500 złotych, gitary basowej marki [...] w miękkim pokrowcu wartości około 4.000 złotych, telefonu [...] wartości 300 złotych, plecaka sportowego marki [...] z zawartością pokrowca na rower wartości 100 złotych oraz kluczy do mieszkania i pendrive 64 GB marki [...] wartości 50 złotych, portfela wartości 20 złotych z zawartością pieniędzy w kwocie około 600 złotych i dokumentów w postaci dowodu osobistego ww. pokrzywdzonego seria i numer [...], prawa jazdy numer [...], czym działał na szkodę ww. A. P., przy czym czynu dopuścił się będąc uprzednio karanym za umyślne przestępstwa podobne na kary pozbawienia wolności w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności, tj. o czyn z art. 280 § 1 k.k., art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 12 maja 2023 roku, sygn. akt V K 168/22, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi uznał oskarżonego Ł. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tą zmianą, że ustalił wartość skradzionych pieniędzy na kwotę 500 złotych, tj. czynu wypełniającego dyspozycję art. 280 § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k., art. 275 § 1 k.k., art. 276 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca, zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów polegającą na:

1. uznaniu wyjaśnień świadka K. G. za wiarygodne w zakresie udziału Ł. K. w zdarzeniu z nocy z 9 na 10 września 2021 roku podczas gdy:
 1. świadek odwołał te zeznania i wyjaśnił, że złożył je wyłącznie w celu poprawienia swojej własnej sytuacji procesowej;
 2. zeznania te są sprzeczne z wersją wydarzeń przedstawioną przez oskarżonego oraz z zeznaniami świadka J. C.;
 3. zeznań tych nie potwierdza ponad wszelką wątpliwość żaden przeprowadzony w sprawie dowód;
 4. zeznania te są sprzeczne z odczytem logowania telefonu, którym posługiwał się oskarżony w dniu zdarzenia;
5. uznaniu wyjaśnień K. G. za niewiarygodne w zakresie w jakim wskazał, że Ł. K. nie było z nim w miejscu i czasie objętym oskarżeniem podczas gdy:
 1. wersja ta zgodna jest z wersją zdarzeń przedstawioną przez oskarżonego i świadka J. C. oraz nie stoi w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym;
 2. świadek wyjaśnił rozbieżności pomiędzy treścią zeznań złożonych przez niego w toku postępowania przygotowawczego, a treścią zeznań złożonych przed sądem, dotyczących przebiegu zdarzenia i osoby oskarżonego;
 3. K. G. był bezpośrednim świadkiem zdarzeń objętych aktem oskarżenia i dysponuje wiedzą na temat obecnych tam osób;
 4. świadek poddał się dobrowolnie karze za popełnienie przestępstwa w nocy z 9 na 10 września 2021 roku, a zatem odpowiedzialność karna Ł. K. nie wpływa na polepszenie lub pogorszenie sytuacji prawnej świadka, co poczytywać należy jako przymiot wiarygodności tegoż świadka;
5. uznaniu wyjaśnień oskarżonego za niewiarygodne podczas gdy:
 1. świadek K. G. jednoznacznie zaprzeczył, ażeby Ł. K. brał udział w zdarzeniu w nocy z 9 na 10 września 2021 roku w Ł.;
 2. wyjaśnienia oskarżonego korespondują z zeznaniami świadka J. C. co do przebiegu dnia 10 września 2021 roku, a w szczególności w zakresie przyjazdu oskarżonego do Ł. dopiero w południe tego dnia;

3. telefon, którym posługiwał się oskarżony w owym czasie, o numerze [...] logował się w chwili zdarzenia w S., a dopiero następnego dnia na trasie S. -Ł. i w Ł., co wprost odzwierciedla wersję przedstawioną przez oskarżonego;
 4. wersję wydarzeń oskarżonego potwierdzają bilingi telefoniczne w zakresie wykonywanych połączeń telefonicznych oraz korespondencja w aplikacji M.;
 5. sposób popełnienia zarzucanego przestępstwa nie jest zbliżony do popełnienia przez oskarżonego innych czynów zabronionych w przeszłości;
 6. od początku postępowania przygotowawczego oskarżony składał szczegółowe wyjaśnienia i nie utrudniał prowadzonych z jego udziałem czynności;
 7. uznaniu zeznań świadka J. C. za niewiarygodne podczas gdy:
 1. zeznania świadka były spójne i logiczne oraz korespondują z wyjaśnieniami oskarżonego w zakresie przebiegu zdarzeń z dnia 9 oraz 10 września 2021 roku;
 1. wersję wydarzeń przedstawioną przez J. C. potwierdza treść korespondencji w aplikacji M. pomiędzy ww. świadkiem, a oskarżonym;
 2. treść zeznań świadka potwierdzają bilingi telefoniczne dla numeru [...];
 3. pozostały materiał dowodowy zgromadzony i przeprowadzony w niniejszej sprawie nie stoi z nimi w sprzeczności;
 2. uznaniu zeznań S. P. za wiarygodne w zakresie, w jakim stwierdziła, że nie była z oskarżonym w Ł. w dniu 10 września 2021 roku, podczas gdy świadek zeznała, że ostatni raz była w Ł. „pod koniec sierpnia 2021 roku” oraz „mogły to być jego imieniny”, a to ze względu na bliskość czasową z datą 10 września 2021 roku czyni te zeznania niewiarygodnymi i nie pozwala wykluczyć wersji przedstawianej przez oskarżonego;
 3. obrazę przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia,
- tj. art. 5 § 2 k.p.k., poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości odnośnie do sprawstwa oskarżonego na jego niekorzyść, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na jednoznaczne przyjęcie, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, a wniosek przeciwny wynikał w sposób bezpośredni z treści zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego oraz historii logowania jego telefonu.

Obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Wyrokiem z dnia 25 października 2023 roku, sygn. akt V Ka 1196/23, Sąd Okręgowy w Łodzi zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca, zarzucając rażące naruszenia prawa, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 k.p.k., polegające na niezainicjowaniu przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka S. P. bezpośrednio przed sądem I instancji, który zaniechał podjęcia inicjatywy uzyskania aktualnego na czas prowadzenia postępowania adresu świadka, a także nie zweryfikował informacji o przebywaniu świadka za granicą, podczas gdy zeznania świadka S. P. miały kluczowe znaczenie dla postępowania, bowiem była to jedyna osoba mogąca bezpośrednio wskazać na to, którego telefonu i w jakim czasie używał Ł. K., a także na obecność bądź nieobecność Ł. K. w czasie i miejscu inkryminowanego zdarzenia, a konieczność jej ponownego przesłuchania na okoliczności istotne dla postępowania wyniknęła już po pierwszym jej przesłuchaniu w postępowaniu przygotowawczym, wobec ujawnienia nowych dowodów, w szczególności dowodów z opinii biegłych informatyków (dopuszczonych i przeprowadzonych dopiero na etapie postępowania przed sądem), w wyniku czego sąd rejonowy bezpodstawnie ujawnił zeznania świadka poprzez odczytanie w trybie art. 391 § 1 k.p.k., a sąd odwoławczy uchybienia tego nie sanował, mimo że miał taką możliwość na etapie postępowania w drugiej instancji;

2. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. poprzez przeprowadzenie przez sąd odwoławczy kontroli instancyjnej wyroku z naruszeniem zasad ocen dowodów, tj. w sposób całkowicie dowolny i niezgodny z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, przy jednoczesnym pominięciu istotnych środków dowodowych (zeznania S. P.), niedostrzeżeniu istotnych rozbieżności i wzajemnych sprzeczności (pomiędzy zeznaniami świadków, a wnioskami wyciągniętymi z dowodów rzeczowych – telefonu), które to uchybienie przejawiało się w ocenie zeznań świadka K. G., W. W., A. P. i J. C. oraz wyjaśnień oskarżonego, a skutkowało ustaleniem odpowiedzialności karnej oskarżonego w sytuacji, gdy

wniosku takiego nie dało się wyprowadzić z przeprowadzonych i właściwie ocenionych dowodów.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

Tytułem wstępu zaznaczyć trzeba, że kasacja, jako środek zaskarżenia o wie-le bardziej w stosunku do apelacji sformalizowany, przysługujący od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego, musi spełniać restrykcyjne wymogi w zakresie konstrukcji zarzutów, zaś nierespektowanie tych wymagań skutkuje bądź niedopuszczalnością tego środka na podst. art. 530 § 2 k.p.k., bądź w fazie merytorycznej oceny – uznaniem jego oczywistej bezzasadności, zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k. (por. postanowienie SN z dnia 23 lutego 2022 r., IV KK 437/21, LEX nr 3403008). Przypomnieć jednocześnie trzeba, że Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia i zarzutu podniesionego w kasacji (art. 536 k.p.k.). Z kolei zgodnie z art. 526 § 1 k.p.k. w kasacji należy podać na czym polega zarzucane uchybienie. Treść postawionego w kasacji zarzutu musi więc znaleźć uzasadnienie i rozwinięcie w zakresie argumentacji w treści całej kasacji, ujmowanej zwłaszcza przez jej uzasadnienie. Prawidłowe ustalenie zarzutu i wskazanego uchybienia wyznacza pole kontroli kasacyjnej, które jest dla Sądu Najwyższego wiążące (art. 536 k.p.k.).

Powyższa uwaga ogólna stała się koniecznym wstępem do merytorycznego odniesienia się do wywiedzionej przez obrońcę Ł. K. kasacji. Dostrzec bowiem trzeba, że w pierwszym z zarzutów tego nadzwyczajnego środka odwoławczego skarżący wskazywał na uchybienie sądu odwoławczego objawiające się w braku podjęcia inicjatywy dowodowej w zakresie przesłuchania świadka S. P. Na tym zaś tle przypomnieć należy, że art. 167 k.p.k. nakłada na sąd obowiązek

przeprowadzenia dowodów z urzędu, ale tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy – innymi słowy – w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego wyrokowania. Sąd ma zatem obowiązek dochodzenia do prawdy również w sytuacji, gdy strony nie wnioskuje o przeprowadzenie nowych dowodów, ale dopiero wówczas, gdy dokonując oceny dowodów uzna, że materiał dowodowy jest niepełny i nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy i tym samym wymaga uzupełnienia (por. postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2024 r., II KK 537/23, LEX nr 3716897; postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2022 r., II KK 497/21, LEX nr 3433574; postanowienie SN z dnia 29 grudnia 2021 r., II KK 563/21, LEX nr 3322261). Tym samym sąd ma obowiązek podjąć inicjatywę dowodową z urzędu wtedy, gdy takiej inicjatywy nie podejmują, w szczególnych usprawiedliwiających to okolicznościach, strony, a niepodjęcie tej inicjatywy grozi wydaniem rażąco niesprawiedliwego orzeczenia. Dlatego, jeżeli w kasacji podniesiony zostaje zarzut obrazy art. 167 k.p.k. (braku inicjatywy dowodowej ze strony sądu) to – w zasadzie – warunkiem jego skuteczności jest wskazanie na powody, dla których strona takiej inicjatywy nie podjęła i powiązanie go z zarzutem obrazy art. 440 k.p.k. (por. postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2020 r., IV KK 479/20, LEX nr 3093387).

W realiach niniejszej sprawy wyartykułowany przez obrońcę zarzut był wadliwy dwojako. Po pierwsze, świadek S. P. została wszak przesłuchana na etapie postępowania przygotowawczego, gdzie złożyła klarowne zeznania obdarzone przez sądy przymiotem wiarygodności. Tym samym obie orzekające w sprawie instancje nie uznały, by wartość dowodowa bezpośredniego przesłuchania tego świadka była na tyle doniosła, by dowód ten przeprowadzić bezpośrednio, zaś skarżący nie przedstawił na tyle silnej argumentacji, by ustalenie to podważyć. Po drugie zaś – co bardziej istotne w kontekście reżimu kasacyjnego – skarżący całkowicie pominął fakt, że w apelacji obrońcy sformułowano wniosek dowodowy o przesłuchanie świadka S. P. (k. 312). Podjęta przez stronę inicjatywa dowodowa zwalniała sąd od podjęcia działań *ex officio*. Nie sposób zatem czynić sądowi odwoławczemu zarzutu braku podjęcia inicjatywy z urzędu, a zatem działania co do zasady wyjątkowego, skoro zostało ono podjęte właściwe przez stronę. Powyższe wykluczyło skuteczność zdefiniowanego przez obrońcę zarzutu naruszenia art. 167

k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 k.p.k. Wypada jedynie wspomnieć, że przywołanie w zarzucie przepisu art. 391 § 1 k.p.k. było całkowicie nietrafne, albowiem sąd odwoławczy z przepisu tego nie korzystał, zaś uchybienie to wprost adresowane było do sądu I instancji, co w postępowaniu kasacyjnym wykluczało jego skuteczność. W realiach niniejszej sprawy potencjalne pole do działania skarżący zyskiwał przez przedstawienie zarzutu nierozpoznania wniosku dowodowego, co winno nastąpić w formie postanowienia (art. 170 § 3 k.p.k.). Brak zdiagnozowania w nadzwyczajnym środku odwoławczym właściwego uchybienia pozbawił jednak sąd kasacyjny możliwości skutecznej reakcji (art. 536 k.p.k.). Powyższe okoliczności nakazały uznać pierwszy zarzut kasacji za oczywiście bezzasadny.

Równie niezasadny był drugi z wyeksponowanych w kasacji zarzutów. Istotą kasacji nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów stanowiących podstawę ustaleń faktycznych (także w zakresie możliwości przypisania winy oskarżonemu) tylko dlatego, że zostały one ocenione w sposób dla skarżącego niekorzystny. Tego rodzaju zabieg stanowi nie tylko nieuprawnioną polemikę, ale też obejście przepisu art. 523 k.p.k. Jak już była mowa wyżej, kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o bardzo rygorystycznych uwarunkowaniach formalnych co do rodzaju i konstrukcji zarzutów kasacyjnych. Tym samym nie jest wystarczające do jej uwzględnienia oparcie się przez skarżącego na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania uchybień – i to rażących – w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Postępowanie kasacyjne nie jest tzw. trzecią instancją, nie służy zatem do inicjowania powtórnej kontroli w zakresie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ani ponownej kontroli poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, lecz ma na celu eliminację błędów wynikających z wadliwego w stopniu rażącym zastosowania przepisów prawa materialnego lub procesowego albo związanych z wystąpieniem przesłanek z art. 439 § 1 k.p.k. (postanowienie SN z dnia 14 lipca 2022 r., III KK 303/22, LEX nr 3480114). Tymczasem treść i uzasadnienie omawianego zarzutu wskazują, iż skarżący pod pozorem obrazy przepisów postępowania stara się ponownie przeforsować własną ocenę dowodów, ograniczając się wyłącznie do polemiki z sądem odwoławczym. Trafność powyższej

konkluzji idealnie obrazuje treść samego zarzutu, gdzie skarżący wprost wskazuje, że nienależyta kontrola odwoławcza wynikała z jej dokonania z „naruszeniem zasad ocen dowodów – tj. w sposób całkowicie dowolny i niezgodny z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego (...)”. Już samo to wskazuje, że skarżący jedynie pozornie adresuje swój wywód względem sądu odwoławczego, w istocie stawiając modelowy zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. kierowany względem sądu I instancji. W tym zaś zakresie wielokrotnie wypowiadała się najwyższa instancja sądowa wskazując, że zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. (a tak właściwie odczytać należy analizowany zarzut) jest możliwy do postawienia względem sądu odwoławczego tylko wówczas, gdy prowadzi on postępowanie dowodowe i czyni na tej podstawie własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia sądu pierwszej instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w art. 7 k.p.k. zasadę swobodnej oceny dowodów (zob. postanowienia SN z dni: 5 sierpnia 2003 r., III KK 11/03, LEX nr 80301; 4 maja 2005 r., II KK 399/04, OSNwSK 2005/1/884; 6 marca 2007 r., IV KK 362/06, OSNwSK 2007/1/567; 17 kwietnia 2019 r., II KK 247/18, LEX nr 2664726; 14 czerwca 2021 r., IV KK 202/21, LEX nr 3317153). Z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia w niniejszej sprawie, albowiem sąd *ad quem* nie poczynił odmiennych ustaleń faktycznych i zaaprobował ocenę dowodów (a w konsekwencji ustalenia faktyczne) poczynione przez sąd *a quo*. Próba wywołania przez skarżącego ponownej kontroli odwoławczej w postępowaniu kasacyjnym nie mogła przynieść pożądanego przezeń rezultatu. Powyższe okoliczności nakazały zatem uznać i ten zarzut za oczywiście bezzasadny.

Sąd Najwyższy uznał zatem wniesioną kasację w całości za oczywiście bezzasadną, zaś uwzględniając sytuację materialną skazanego zwolnił go od wydatków związanych z postępowaniem kasacyjnym. Jednocześnie przyznano obrońcy z urzędu wynagrodzenie za sporządzenie i wniesienie kasacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2024.763)

[PGW]

[ms]